

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 1 a § i lagen om Kommunernas garanticentral

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 1 a § i lagen om Kommunernas garanticentral (RP 3/2022 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Ville Koponen, finansministeriet
- professor Olli Mäenpää
- professor (emeritus) Teuvo Pohjolainen
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om Kommunernas garanticentral ändras så att Kommunernas garanticentral också kan bevilja garantier till Kommunfinans Abp för sådan medelsanskaffning som företas för att finansiera välfärdsområden.

Lagen avses träda i kraft den 1 maj 2022.

I motiven till lagstiftningsordning granskas lagförslaget med avseende på den kommunala självstyrelsen enligt 121 § i grundlagen. Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottet lämnar utlåtande i ärendet.

Utlåtande GrUU 13/2022 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Regeringen föreslår att lagen om Kommunernas garanticentral ändras så att garanticentralen kan bevilja garantier också för sådan medelsanskaffning till kreditinstitut som direkt eller indirekt ägs av kommunerna eller lyder under kommunernas bestämmanderätt att medlen lånas ut till välfärdsområden och välfärdssammanslutningar samt sammanslutningar som helt ägs av dessa eller helt lyder under deras bestämmanderätt. Enligt den gällande lagen kan garantier beviljas för finansiering av kommuner och samkommuner samt för finansiering av sådan social bostadsproduktion som definieras närmare i lagen. Kommunernas garanticentral är en offentligrettslig anstalt vars syfte är att trygga och utveckla en gemensam medelsanskaffning för kommunerna. Medlemssamfund i garanticentralen är enligt propositionen alla kommuner i Finland, med undantag av kommuner i landskapet Åland.

(2) Lagen om Kommunernas garanticentral har kommit till med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 10/1996 rd). Enligt utskottet stred lagförslaget inte mot 51 § 2 mom. i regeringsformen, som gällde kommunernas självstyrelse. Utskottet hänvisar i sitt utlåtande bland annat till att kommunernas medlemskap i garanticentralen inte var obligatoriskt och att en enskild kommun knappast kan drabbas av en slutlig ekonomisk förlust till följd av andra kommuners försummelser (GrUU 10/1996 rd, s. 2/I).

(3) Medlemssamfundet svarar enligt 10 § i lagen om Kommunernas garanticentral tillsammans för finansieringen av garanticentralens utgifter och förbindelser, om dessa inte annars kan täckas, i proportion till invånarantalet. Således är det åtminstone i princip möjligt att kommunen blir tvungen att svara för också annan medelsanskaffning än sådan som avser finansiering av kommunens egen verksamhet och att bära den ekonomiska bördan inte bara i och med det förslag som nu bedöms av en annan kommun utan också för försummelse av välfärdsområdet.

(4) Regleringen har betydelse med avseende på den kommunala självstyrelsen enligt 121 § i grundlagen. Enligt 121 § 1 mom. i grundlagen är Finland indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Enligt 3 mom. i samma paragraf har kommunerna beskattningsrätt. Grundlagsutskottet har av hävd ansett att kommunernas rätt att besluta om sin egen förvaltning och ekonomi hör till de centrala dragen i den grundlagsskyddade självstyrelsen (se t.ex. GrUU 26/2017 rd, s. 13, GrUU 50/2005 rd, s. 2/II).

(5) Relevant vid bedömningen av förslaget är enligt grundlagsutskottets mening för det första de verksamhetsmöjligheter som gäller förvaltningen och verksamheten vid garanticentralen i de kommuner som är medlemssamfund i garanticentralen och det faktum att garanti enligt 1 § i lagen om garanticentralen kan beviljas endast kreditinstitut som ägs direkt eller indirekt av kommunerna eller som kommunerna har bestämmanderätt över, för närvarande Kommunfinans Abp.

(6) Betalningsskyldighet som har uppkommit på grundval av en garanti som garanticentralen har beviljat ska dessutom enligt 11 § i lagen om Kommunernas garanticentral i första hand täckas med medel ur garanticentralens fond. Om fondens medel inte räcker till för att täcka betalningsskyldigheten, har garanticentralen rätt att täcka skyldigheten med betalningsandelar som uppbärs hos medlemssamfundet. Enligt propositionen (s. 25) är det mycket osannolikt att ett välfärdsområde, en välfärdssammanslutning, ett affärsverk som tillhör dessa eller en sammanslutning som de

Utlåtande GrUU 13/2022 rd

äger eller har bestämmanderätt över råkar i sådana betalningssvårigheter att kommunernas ekonomiska ansvar aktualiseras. Ännu mindre sannolikt är det då man beaktar att det är staten som ansvarar för finansieringen av välfärdsområdena och att välfärdsområden har riskklass noll i likhet med kommuner. Välfärdsområdena har också rätt till tilläggsfinansiering enligt lagen om välfärdsområdenas finansiering.

(7) Med beaktande av de synpunkter som framförts ovan är regleringen enligt grundlagsutskottets uppfattning inte problematisk med tanke på kommunernas ekonomiska självstyrelse, som tryggas i 121 § i grundlagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors 10.3.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johanna Ojala-Niemelä sd
vice ordförande Antti Häkkänen saml
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Maria Guzenina sd
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Anna Kontula vänst
medlem Wille Rydman saml
medlem Heikki Vestman saml
medlem Tuula Väättäinen sd
ersättare Johannes Koskinen sd
ersättare Merja Mäkisalo-Ropponen sd.

Sekreterare var

utskottsrad Liisa Vanhala.